

'Switch' is een van de puzzelstukjes

Het probleem Botrytis is alleen

Anita van Nieuwenhoven teamleider van het Testcentrum van de VBA is positief over de eerste proefresultaten. "De rozen zijn minder gevoelig. Bovendien lijkt het of het langer duurt voordat een wel aangetaste roos ernstig is aangetast. Je hebt er dus langer plezier van."

Botrytis in roos is een groot en kostbaar probleem, dat ketenbreed speelt. Syngenta Crop Protection wil met 'Switch' een start maken met de oplossing van dit probleem. Het bedrijf is hiervoor een 'Shelf Life project' gestart in samenwerking met het Testcentrum van de VBA in Aalsmeer. In het project, dat liep van oktober tot begin december dit jaar, is het vaasleven van teler tot consument onder de loep genomen.

TEKST EN BEELD: MARLEEN ARKESTEIJN

Kwaliteitsverlies in de naooogstperiode kent drie belangrijke oorzaken:

- bacteriën in het water, die verstoppingen in de vaatbundels veroorzaken,
- veroudering van het product door ethyleenvorming
- ziekten door het natslaan van het product door temperatuurwisselingen in de transportketen.

Botrytis wordt door telers gezien als secundair probleem, maar via tracking&tracing kwam uit het onderzoek dat Botrytis een echt telersprobleem is.

Schade honderden miljoenen

Van de 3.512 miljoen stelen die landelijk op de bloemenveilingen worden aangevoerd, krijgt 0,6% van de stelen een keur-opmerking voor Botrytis bij aanvoer. Op basis van de opmerkingen bij de keur zijn de kosten op veilingniveau ongeveer 5 miljoen euro, uitgaande van een opbrengst-derving van 2,3 cent per steel.

In werkelijkheid is de schade veel groter. Er is al uitval vóór de veiling. Niet alle rozen gaan via de veiling. Vaak ontstaan pas ná het veilen problemen.

Bij tests verder in de keten blijkt dat de uitval door Botrytis 9% bedraagt. Dat is een factor 15 hoger. De schadepost is echter nog vele malen hoger, omdat de prijs van de rozen naar het eind van de keten toeneemt en de rozen vaak in boeketten worden verwerkt. Eén aangetaste bloem in een boeket bepaalt dat het boeket waardeloos is.

Ketenprobleem

Botrytis is een ketenprobleem. Alle schakels kunnen daarop invloed hebben: veredelaar, teler, veiling, handel en detailhandel.

Syngenta wil aan het omvangrijke probleem van Botrytis ook een bijdrage leveren en kiest daarvoor een andere weg dan normaal. "In samenwerking met de VBA en VGB zetten we een demonstratieproject op rondom het middel 'Switch'.

Normaal doen we dit alleen met telers. Switch is een breedwerkend gewasbeschermingsmiddel onder andere tegen Botrytis. Het zorgt ervoor dat de knop van in dit geval de roos beschermd is tegen Botrytis", vertelt Marcel Hubers, gewasadviseur bij deze fabrikant.

"We willen laten zien dat de ontwikkeling van Botrytis op de vaas afneemt na een aantal keren bespuiten van het gewas met Switch." Hubers wil het middel niet presenteren als dé oplossing. "Het is één van de puzzelstukken. Iedereen in de keten moet zich goed gedragen. Botrytis is er altijd. Met name in het voor- en najaar is de druk op de bedrijven groot."

Remmende werking

Syngenta startte twee jaar geleden al met onderzoek op kleine schaal. Afgelopen zomer kreeg Switch een toelating voor de sierteelt onder glas.

"Uit deze eerste proeven bleek dat de kans

ketenbreed aan te pakken

'Als de resultaten met Switch goed zijn, gaan we ermee verder'

Marcel Boonekamp teelt samen met zijn ouders en broer Erik rozen op 2,3 ha in Berkel en Rodenrijs. Ze telen voor het derde jaar de donkerrode roos 'Grand Prix'. Boven de rozen hangt 10.000 lux. Toen de broers vier en drie jaar geleden in het bedrijf kwamen, besloten ze over te stappen van tomaten naar rozen. "We proberen ons te onderscheiden door een goede kwaliteit. Dat houdt in een goede knopgrootte, continuïteit en betrouwbaarheid. Met een hoog Botrytisgehalte ben je niet betrouwbaar."

Er zijn bij Boonekamp relatief weinig problemen met Botrytis. "We laten onze rozen iedere veertien dagen op de VBA testen. In lastige periodes, zoals het voor- en najaar, kwam er wel eens 10% Botrytis in de rozen voor, maar dan werden ze toch goed beoordeeld." De rozentelers doen mee met de praktijktest van Syngenta. "In het verleden hadden we Botrytis-problemen bij tomaat. Daar konden we de schimmel effectief bestrijden. In de rozen hebben we tot nog toe alleen teeltmaatregelen genomen en nog niet tegen Botrytis bestreden. We wisten wel dat Botrytis een probleem is, maar niet zo groot dat we zelf al op zoek zijn gegaan naar een middel."

Vervolg

Hoewel de rozenteler de positieve proefresultaten met Switch ziet, is hij nog terughoudend. "Voornaamste reden daarvoor is dat het gewas nat wordt op een moment dat je dat niet wilt. We spuiten in het najaar toch al veel tegen meeldauw. Daarmee maak je het gewas al nat. We durven de middelen nog niet te mengen, omdat we bang zijn dat de effectiviteit van het middel omlaag kan gaan. Het is nog een nieuw middel."

Boonekamp wacht daarom eerst de totale proefresultaten af. "Als de resultaten positief

Marcel Hubers van Syngenta (links) tegen teler Marcel Boonekamp: "Uit de eerste proeven blijkt dat de kans op Botrytis met 40% afneemt na behandeling met Switch."

zijn, gaan we er ermee verder, bijvoorbeeld in combinatie met het bestrijden van meeldauw. We zijn wel heel positief over de manier waarop Syngenta in een demonstratieproef het advies in de praktijk uittest."

op Botrytis 40% kleiner wordt na behandeling met dit middel. Ook bleek dat bij meer toepassingen de werking verbeterde. De eerste keer spuiten heeft het 20% effect, de laatste keer 60%. Bovendien wordt de aantasting zelf stilgezet, waarschijnlijk mede doordat het sporenvorming afremt. We zijn nu in de fase dat we de toepassing verder gaan verfijnen."

Deze fabrikant deed ook proeven bij gerbera. Hier is het Botrytis-probleem nog complexer. De onderlinge verschillen tussen telers zijn nóg groter dan bij roos. Het komende jaar volgen proeven met bloeiende planten, zoals cyclamen.

Demonstratieproject

Half oktober is Syngenta het demonstratieproject gestart bij acht deelnemers, waarvan drie rozentelers met 'Grand Prix'. Het doel is om op grotere schaal te laten zien hoe het middel een bijdrage kan leveren. Hubers: "Het zijn echte kwaliteitskwekers, die geen problemen met Botrytis hebben. Tijdens de proef bespotten de deelnemers een deel van hun rozen met de gewone spuitapparatuur met Switch. Drie maal met een week ertussen. Een week na elke bespuiting ging uit alle

twee vakken een monster van 60 rozen naar het testcentrum van de VBA."

Sinds eind november zijn de eerste resultaten bekend van het project en deze zijn positief. Bij een lage Botrytisaantasting kan Switch de rozen voor bijna 100% beschermen. Bij een hoge aantasting wordt een reductie gerealiseerd van circa 40%.

Rozen minder gevoelig

Anita van Nieuwenhoven, teamleider van het Testcentrum van Bloemenveiling Aalsmeer is positief over de eerste proefresultaten. Het middel vermindert de Botrytis-aantasting. Rozen zijn minder gevoelig, waardoor minder rozen uitvallen als gevolg van Botrytis. Bovendien lijkt het in deze test of het langer duurt voordat een wel aangetaste roos ernstig is aangetast. Je hebt er dus langer plezier van." Van Nieuwenhoven begeleidt de proeven met afzetsimulatie en uitbloei.

"De roos is ons belangrijkste product op de veiling. We doen zo'n afzetsimulatie volgens VBN-normen: 4 dagen koel, 2 dagen winkel en vervolgens het vaasleven." Zij ziet Botrytis als een belangrijk ketenprobleem, waarbij ook de veiling als ketenonderdeel een rol speelt.

Waarschuwingssysteem

Als volgende traject voor de telers ziet Hubers het ontwikkelen van een waarschuwingssysteem. "Door te kijken naar onder andere de weersomstandigheden en het kasklimaat, kan een redelijke inschatting gemaakt worden van het risico op Botrytis. Op basis daarvan willen we een bestrijdingsadvies gaan geven. We willen dat systeem verder ontwikkelen. Op termijn willen we het bijvoorbeeld koppelen aan de klimaatcomputer."

Uit het Shelf Life project Roos, blijkt dat Botrytis een onderschat probleem is, waarbij alle schakels in de keten moeten toewerken naar een oplossing. Een van die schakels is de teler. Deze kan teeltmaatregelen nemen of Botrytis chemisch bestrijden. Syngenta voert met het middel Switch een grootschalige praktijkproef uit en werkt daarmee samen met de VBA en VGB. Uit de proeven blijkt dat dit middel goed werkt.

SAMENVATTING